

Sygn. akt I C 540/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 kwietnia 2021 r.

Sąd Rejonowy w Piszcu I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	sędzia Magdalena Łukaszewicz
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Anita Topa

po rozpoznaniu w dniu 14 kwietnia 2021 r. w Piszcu na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa J. S. prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą P..com we W.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.

o zapłatę

o r z e k a :

I. Zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powoda J. S. prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą P..com we W. kwotę 6204,05 zł (sześć tysięcy dwieście cztery złote 05/100 groszy) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 27.10.2020 r. do dnia zapłaty.

II. Oddala powództwo w pozostałej części.

III. Zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powoda J. S. prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą P..com we W. kwotę 2217 zł (dwa tysiące dwieście siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia wyroku do dnia zapłaty.

UZASADNIENIE

J. S. prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą P..com wytoczyła powództwo przeciwko (...) Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. o zapłatę kwoty 6 205 złotych wraz z odsetkami skapitalizowanymi na dzień 26 października 2020 roku oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu wskazała, że w dniu 26 lipca 2019 roku doszło do wypadku drogowego, w wyniku którego uszkodzony został samochód marki B. model 520i o nr rej. (...) stanowiący współwłasność P. W. i Ł. W. zamieszkałych ul. (...), (...)-(...) P.. Odpowiedzialność cywilną sprawy zdarzenia ponosi pozwany, który wystawił dla pojazdu sprawy polisę ubezpieczeniową.

Pozwany zaproponował samochód zastępczy, jednak na niekorzystnych warunkach, zatem poszkodowani wybrali ofertę powódki.

W związku z zaistniałą szkodą został przez poszkodowanych najęty samochód zastępczy marki S. model T. w dniach 27 lipca 2019 roku do 20 sierpnia 2019 roku. Uszkodzony samochód B. model 520i o nr rej. (...) stanowiący

współwłasność poszkodowanych jest podobnej klasy jak samochód wynajęty. Poszkodowani nie mieli innego pojazdu, z którego mogliby korzystać w okresie naprawy uszkodzonego pojazdu, więc przyznanie odszkodowania za czas wynajmu jest uzasadnione, poza tym samochód uszkodzony nie był jezdny.

Stawka dobową najmu wyniosła 220 złotych oraz podatek VAT. Strony uzgodniły ponadto wynagrodzenie za podstawienie i odbiór auta. Najem samochodów miał miejsce przez 25 dni. Na podstawie kontraktów powódka wystawiła na rzecz poszkodowanych fakturę VAT nr (...) z dnia 30 sierpnia 2019 roku.

Strona pozwana decyzją z dnia 2 października 2019 roku uznała łącznie 14 dni z 25 dni najmu samochodu ze zweryfikowaną stawką dobową w wysokości 75 netto za dobę, w następstwie czego pozwana dokonała przelewu w dniu 14 października 2020 roku na kwotę 1 291,50 złotych.

Pozwana po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego decyzją z 12 sierpnia 2019 roku uznała roszczenie w wysokości 6 500 złotych, które wypłaciła 13 sierpnia 2019 roku. Poszkodowani zatem mogli korzystać z samochodu zastępczego przez 7 dni od dnia pozyskania środków do zagospodarowania na zakup nowego samochodu lub naprawy uszkodzonego tj. do 20 sierpnia 2019 roku.

Na podstawie umów cesji z 20 sierpnia 2019 roku powódka nabyła od poszkodowanych wierzytelność przysługującą jej wobec strony pozwanej z tytułu zwrotu kosztów najmu samochodu zastępczego w związku ze szkodą komunikacyjną z dnia 26 lipca 2019 roku.

Powódka wskazała, że jej oferta jest konkurencyjna i zapewnia najlepsze możliwe warunki najmu dla poszkodowanych. Natomiast inne wypożyczalnie stosowały stawki podobne do tych stosowanych przez powódkę. Powódka pozwem dochodzi roszczenia z tytułu wynajmu pojazdu zastępczego w kwocie 220 złotych netto za każdą dobę.

Powódka wskazała, że od kwoty 5 817,90 złotych brutto zostały naliczone odsetki, które od dnia 5 października 2019 roku do 26 października 2020 roku wynoszą 386,15 złotych brutto. Zatem kwota żądana przez powódkę z tytułu wynajmu, podstawienia i odbioru wynosi 6 204,05 złotych.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z 3 listopada 2020 roku Sąd Rejonowy w Piszku zasądził od pozwanej na rzecz powódki całość dochodzonego roszczenia. Pozwana w ustawowym terminie wniosła sprzeciw od nakazu zapłaty zaskarżając go w całości i wniósł o oddalenie powództwa w całości.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew, pozwana wskazała, że powódka nie wykazała w pozwie zasadności wysokości dochodzonego roszczenia.

Pozwana podkreśliła, że co do zasady nie kwestionuje swojej odpowiedzialności za zaistniałe zdarzenie komunikacyjne z 26 lipca 2019 roku o czym świadczy przyznane i wypłacone odszkodowanie z tytułu zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego w wysokości 1 291,50 złotych.

Pozwana wskazała, że jako zasadny czas najmu uznała okres 14 dni. Pozwana dokonała weryfikacji dobowej stawki najmu pojazdu zastępczego do kwoty 92,25 złotych. Nadto wskazała, że żądanie zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego za okres pozostałych 11 dni zgodnie z przedłożoną fakturą VAT jest nieuzasadnione. Pozwana zaznaczyła, że w przedmiotowej sprawie należy rozważyć czas najmu w kontekście tego, że poszkodowany zadeklarował, że będzie naprawiał uszkodzony pojazd.

W ocenie pozwanej żądanie strony powodowej jest nadmierne, nieuzasadnione i nie pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym z powstałą szkodą, w szczególności nie pozostaje w związku z czasem potrzebnym na naprawę uszkodzonego pojazdu. Pozwana podkreśliła, że nie może ponosić odpowiedzialności za złą organizację pracy warsztatu.

Zdaniem pozwanej stawka dobowa najmu zastosowana przez powódkę jest zawyżona i nie występuje powszechnie na lokalnym rynku. Podniosła, że inne wypożyczalnie w miejscu zamieszkania poszkodowanego stosują stawki znacznie niższe niż ta oferowana przez powoda. Wskazać należy, że firmy S. oraz A. świadczą usługi najmu pojazdu klasy C za stawkę 79,00 netto. Podkreśliła, że świadek miał możliwość wynajęcia pojazdu zastępczego u pozwanej.

Pozwana podniosła, że żądanie powoda dotyczące zasądzenia odsetek w sposób wskazany w pozwie jest bezpodstawne. W ocenie pozwanej w przedmiotowej sprawie zasadne jest zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie co najwyżej od chwili wyrokowania.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 26 lipca 2019 roku doszło do wypadku drogowego, w wyniku którego uszkodzony został samochód marki B. model (...) o nr rej. (...) stanowiący współwłasność P. W. i Ł. W. zamieszkałych przy ulicy (...) (...)-(...) P..

Sprawca zdarzenia objęty był ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej w (...) Towarzystwie (...) Spółce Akcyjnej.

(...) Towarzystwo (...) Spółka Akcyjna została zawiadomiona o powstałej szkodzie w skutek zdarzenia z dnia 26 lipca 2019 roku.

W dniu 27 lipca 2019 roku Ł. W. oraz P. W. wynajęli samochód od (...) marki S. (...) nr rej (...) za cenę najmu za dzień w wysokości 220 złotych + VAT. Łączny koszt wynajmu samochodu wraz z podstawieniem auta do klienta i odbiorem od klienta wyniósł 7 109,40 złotych. Najem trwał od 27 lipca 2019 roku do 20 sierpnia 2019 roku.

W dniu 20 sierpnia 2019 roku P. W. oraz Ł. W. przelali swoją wierzytelność – prawo zwrotu z tytułu najmu auta zastępczego przysługującą im w związku ze szkodą komunikacyjną z dnia 26 lipca 2019 roku na rzecz J. S. prowadzącej działalność gospodarczą pod firmą (...)C..

Ubezpieczyciel wszczął postępowanie likwidacyjne szkody, uznał swoją odpowiedzialność i decyzją z dnia 2 października 2019 roku przyznał odszkodowanie w kwocie 1 291,50 złotych, przyjmując stawkę 75 złotych za dobę najmu dla pojazdów klasy C, za okres 14 dni najmu. Kwota ta została zaksięgowana na koncie P..com 4 października 2019 roku. Ponadto decyzją z dnia 12 sierpnia 2019 roku ubezpieczyciel uznał roszczenie w wysokości 6 500 złotych za szkodę powstałą w dniu 26 lipca 2019 roku z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego.

(okoliczności bezsporne; dowód: umowa cesji wierzytelności k. 16, 17; umowa najmu k. 18; faktura k. 24; potwierdzenie przyznania odszkodowania k. 28-29; potwierdzenie transakcji k. 30; potwierdzenie przyznania odszkodowania k. 31; potwierdzenie transakcji k. 32; akta szkody k. 100)

(...) Towarzystwo (...) Spółka Akcyjna poinformowała poszkodowanych Ł. i P. W. o możliwości wynajęcia samochodu za ich pośrednictwem po 5 dniach od powstania szkody. Ubezpieczyciel nie przedstawił poszkodowanym żadnej szczegółowej oferty.

(dowód: wydruki informacji k. 68-69; akta szkody k. 100)

Sąd zważył, co następuje:

Okoliczności kolizji drogowej zaistniałej 26 lipca 2019 roku oraz istnienie legitymacji procesowej biernej po stronie pozwanej (...) Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej, pozostawały poza sporem.

Zgodnie z art. 822 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony.

Stosownie do treści art. 34 ust. 1 i art. 35 Ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2003r., Nr 124, poz. 1152), z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych jest objęta odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczeniowej, wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu.

W przedmiotowej sprawie zastosowanie ma zasada pełnego odszkodowania wyrażona w art. 361 § 2 k.c.

W doktrynie spornym zagadnieniem jest, czy szkodą majątkową, o której mowa w art. 361 k.c., jest niemożność korzystania przez posiadacza pojazdu mechanicznego z tego pojazdu, spowodowana jego uszkodzeniem bądź zniszczeniem. Sąd podziela w tej kwestii stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z dnia 17 listopada 2011 r. w sprawie III CZP 5/11 - które także wcześniej było przyjmowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego - według którego poniesione przez posiadacza uszkodzonego pojazdu mechanicznego celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego stanowią szkodę majątkową, o której mowa w art. 361 § 2 k.c. Niemożność korzystania z pojazdu mechanicznego, jako składnika majątkowego niewątpliwie stanowi źródło szkody o charakterze niemajątkowym, polegającej na dyskomforcie spowodowanym niedogodnościami posiadacza pojazdu wynikającymi z niemożliwości korzystania z tego składnika majątkowego. Ponadto niemożność korzystania z pojazdu może być źródłem szkody o charakterze majątkowym wówczas, gdy spowoduje wydatki posiadacza uszkodzonego lub zniszczonego pojazdu na najem pojazdu zastępczego. Stratę w rozumieniu art. 361 § 2 k.c. stanowią bowiem wydatki, które służą ograniczeniu negatywnych następstw doznanych przez poszkodowanego w wyniku uszkodzenia bądź zniszczenia rzeczy.

Niezależnie od sposobu naprawienia szkody przewidzianego w art. 363 § 1 k.c., powinno ono prowadzić do tego, aby poszkodowany był w takiej samej sytuacji majątkowej, w jakiej znajdowałby się, gdyby nie doszło do zdarzenia szkodzącego (vide m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 1 września 1970 r. w sprawie III CR 371/00, z dnia 3 lutego 1971 r. w sprawie III CRN 450/70, z dnia 20 lutego 2002 r. w sprawie V CKN 903/00 i z dnia 15 października 2010 r. w sprawie V CSK 78/10).

Reasumując, poniesione przez poszkodowanego i sędowane na powódkę koszty najmu samochodu zastępczego wchodzi w zakres szkody 26 lipca 2019 roku, a pozwany jest zobowiązany do ich sfinansowania.

Spór koncentrował się na ustaleniu wysokości dobowej stawki czynszu najmu samochodu zastępczego oraz na ustaleniu koniecznego okresu najmu.

Przesłankami odpowiedzialności odszkodowawczej są: zaistnienie zdarzenia, z którym przepis prawny łączy odpowiedzialność odszkodowawczą, powstanie szkody oraz adekwatny związek przyczynowy pomiędzy zdarzeniem i szkodą. W przypadku wystąpienia wymienionych przesłanek naprawienie szkody, przez podmiot do tego zobowiązany, powinno polegać na przywróceniu w majątku poszkodowanego stanu rzeczy naruszonego zdarzeniem wyrządzającym szkodę, nie może przewyższać jednak wysokości faktycznie poniesionej szkody.

Na gruncie sprawy niniejszej powódka powinna zatem wykazać istnienie następujących przesłanek: wystąpienie zdarzenia szkodowego, istnienie związku przyczynowego pomiędzy zdarzeniem i szkodą, fakt doznania szkody w określonej wysokości. Pierwsza ze wskazanych wyżej okoliczności była między stronami bezsporna. Wskazać należy, że poszkodowany mógł dokonać swobodnego wyboru podmiotu, od którego wynajmie pojazd zastępczy. W szczególności nie musiał poszukiwać firmy najtańszej. Podkreślić należy, że odpowiedzialność ubezpieczyciela ogranicza się do zwykłych następstw zdarzenia szkodowego. Normalnym następstwem wystąpienia szkody jest podjęcie przez poszkodowanego decyzji o wynajęciu pojazdu zastępczego ze zobowiązaniem się do zapłaty czynszu w zwykłej wysokości rynkowej. Ubezpieczyciel nie ma obowiązku zwrotu kosztów nadmiernych, rażąco wygórowanych.

Sąd podziela pogląd Sądu Najwyższego wyrażonego w uchwale w sprawie III CZP 20/17, w uzasadnieniu której Sąd Najwyższy wyjaśnił, że jeżeli ubezpieczyciel proponuje poszkodowanemu - we współpracy z przedsiębiorcą trudniącym się wynajmem pojazdów - skorzystanie z pojazdu zastępczego równorzędnego pod istotnymi względami pojazdowi uszkodzonemu albo zniszczonemu (zwłaszcza co do klasy i stanu pojazdu), zapewniając pełne pokrycie kosztów jego udostępnienia, a mimo to poszkodowany decyduje się na poniesienie wyższych kosztów najmu innego pojazdu, koszty te - w zakresie nadwyżki - będą podlegały indemnizacji tylko wtedy, gdy wykaże szczególne racje, przemawiające za uznaniem ich za "celowe i ekonomicznie uzasadnione".

Co prawda, pozwana podniosła w sprzeciwie od nakazu zapłaty, że poinformowała poszkodowanego, co poszkodowany przyznał, jednak w momencie przekazania informacji poszkodowany zawarł już umowę najmu samochodu. Zaznaczyć w tym miejscu należy, że informacja przekazana przez pozwaną nie zawierała żadnych konkretnych warunków. Pozwana poinformowała poszkodowanego jedynie o tym, że może skorzystać z samochodu zastępczego w (...). Jednocześnie pozwana wskazała, że w przypadku, gdyby poszkodowany skorzystał z ofert innej firmy, ta zweryfikuje okres najmu samochodu zastępczego oraz pokryje tylko uzasadnione koszty wynajmu samochodu, przy czym informacja ta była informacją niespersonalizowaną. Pozwana nie wskazała z jakiej klasy samochodu poszkodowany może korzystać oraz jaki okres najmu może być, w jej ocenie, uzasadniony. Wskazać należy, że podczas rozmowy poszkodowanego z przedstawicielem pozwanej nie został w ogóle poruszony temat najmu samochodu. Wszystkie te okoliczności, musiały, w ocenie Sądu, skutkować uznaniem, że ubezpieczyciel nie poinformował w sposób właściwy poszkodowanego podczas zgłoszenia szkody o możliwości wynajęcia pojazdu zastępczego.

Wobec tego konieczne było, zdaniem Sądu, ustalenie rynkowych stawek najmu pojazdów zastępczych klasy C w tamtym okresie. Skoro pozwany chciał udowodnić, iż powód zawyżył koszty najmu pojazdu zastępczego i powództwo jest niezasadne, winien, zdaniem Sądu, wykazać się w tym celu inicjatywą dowodową, czego jednak nie uczynił. Nie udowodnił w konsekwencji, że stawka najmu pojazdu zastępczego wynosząca 220 zł netto za dobę dla pojazdów odpowiadających klasie pojazdu uszkodzonego nie jest stawką rynkową. To samo odnieść należy do okresu najmu samochodu. Pozwana w żaden sposób nie wykazała, aby czas wynajmu samochodu był nadmierny i nie wykazała, że okres najmu był dłuższy, niż czas w jakim naprawa mogła być dokonana.

Należy na początek wskazać, że oceny czy poniesienie określonych kosztów, związanych z najmem pojazdu zastępczego, mieści się w ramach szkody i normalnego związku przyczynowego, należy dokonywać zawsze na podstawie konkretnych okoliczności sprawy (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 2002 r., V CKN 1273/00, LEX nr 55515, a także uzasadnienie uchwały 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2011 r., III CZP 5/11, OSNC 2012, nr 3, poz. 28).

W kwestii podważanej przez pozwaną stawki za najem ponad kwotę 75 zł za dobę należy zaaprobować pogląd, że poszkodowany co do zasady ma możliwość wyboru dowolnej oferty spośród takich, w których stawka czynszu najmu pozwanego nie przekracza rażąco cen rynkowych (oferowanych na rynku lokalnym) i braku obowiązku poszukiwania oferty najtańszej. W orzecznictwie za ugruntowany należy uznać pogląd, zgodnie z którym odszkodowanie przysługujące od ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej pojazdu mechanicznego obejmuje ekonomicznie uzasadnione koszty likwidacji szkody, ustalone według cen występujących na lokalnym rynku, przy czym kosztami „ekonomicznie uzasadnionymi” są koszty ustalone według cen, którymi posługuje się wybrany przez poszkodowanego warsztat. Nie ma przy tym znaczenia fakt, że ceny te odbiegają (są wyższe) od cen przeciętnych dla określonej kategorii usług naprawczych na rynku (zob. uchwałę Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2003 r., III CZP 32/03, OSNC 2004, nr 4, poz. 51). Poszkodowany co do zasady nie ma bowiem obowiązku poszukiwania sprzedawcy oferującego najtańsze usługi, ubezpieczyciel powinien zatem pokryć koszty stosowane przez wybrany przez poszkodowanego podmiot, niezależnie od tego, że mogą być one wyższe od cen przeciętnych (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2002 r., I CKN 1466/99, OSNC 2003, nr 5 poz. 64).

Wprawdzie cytowane wyżej orzeczenia dotyczą kosztów naprawy pojazdu, niemniej, w ocenie Sądu orzekającego w niniejszej sprawie, należy je również odnieść do cen stosowanych na lokalnym rynku przez wypożyczalnie samochodów zastępczych. Niewątpliwie, zgodnie z dyspozycją art. 361 § 1 i 2 k.c., poszkodowany ma prawo do pełnej

rekompensaty poniesionej szkody, z drugiej zaś strony ciąży na nim obowiązek współpracy z ubezpieczycielem poprzez przeciwdziałanie zwiększeniu szkody i minimalizowanie jej skutków (art. 354 § 2 k.c.). Obowiązek ten nie może jednak, w ocenie Sądu, być w związku z tym poczytywany za równoznaczny z obligacją do poszukiwania najtańszej oferty najmu samochodu zastępczego. Przepisanie poszkodowanemu naruszenia obowiązku współpracy z ubezpieczycielem jest bowiem możliwe jedynie wtedy, gdy świadomie lub przez niedbalstwo skorzystał on z usług droższych, np. w sytuacji, kiedy zostanie wykazane, że poszkodowany, znając podmiot wynajmujący pojazdy po cenach niższych, wynajął pojazd zastępczy tam, gdzie wynajmowano je drożej. Zarzut uchybienia obowiązkowi z art. 354 § 2 k.c. mógłby zatem wchodzić w grę tylko w razie wykazania świadomości i niedbalstwa poszkodowanego przy skorzystaniu z podmiotu stosującego stawki wygórowane (i to rażąco).

Istotne w okolicznościach rozpoznawanej sprawy było to, że co do zasady to na pozwanym ubezpieczycielu spoczywał ciężar udowodnienia, że poniesiony przez poszkodowanego wydatek rażąco przewyższał ceny rynkowe (oferowane na rynku lokalnym), skoro z tego faktu wywodził on korzystne dla siebie skutki prawne (art. 6 k.c.).

Inaczej należałoby oceniać zachowanie się strony powodowej w sytuacji, gdyby pozwany zakład ubezpieczeń zaoferował poszkodowanemu, w ramach likwidacji szkody, najem samochodu we współpracy z przedsiębiorcą trudniącym się wynajmem pojazdów. To bowiem właśnie w odpowiedzi na przyjmowaną w orzecznictwie dowolność wyboru oferty od firm wynajmujących samochody, zakłady ubezpieczeń od pewnego czasu również wprowadziły do swej oferty możliwość zorganizowania wynajęcia pojazdów zastępczych. Gdyby więc ubezpieczyciel zaproponował poszkodowanemu skorzystanie z pojazdu zastępczego równorzędnego pod istotnymi względami pojazdowi uszkodzonemu albo zniszczonemu (zwłaszcza co do klasy i stanu pojazdu), zapewniając pełne pokrycie kosztów jego udostępnienia, a mimo to poszkodowany zdecydował się na poniesienie wyższych kosztów najmu innego pojazdu, koszty te – w zakresie nadwyżki – podlegałyby refundacji tylko wtedy, gdy to poszkodowany wykazał, stosownie do art. 6 k.c., szczególne racje, przemawiające za uznaniem ich za „celowe i ekonomicznie uzasadnione” (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2017 r., III CZP 20/17, OSNC 2018, nr 6, poz. 56).

W niniejszej sprawie nie doszło jednak do przerwania w ten sposób ciężaru dowodu na powoda (nabywcę wiarygodności przysługującej poszkodowanemu). Pozwana w sprzeciwie od nakazu zapłaty podniosła wprawdzie, że poinformował poszkodowanego o możliwości wynajęcia pojazdu zastępczego. Jak już wyżej wskazano, zrobiła to już po kilku dniach od zawarcia przez poszkodowanego umowy najmu. Pozwana nie przedstawiła poszkodowanemu konkretnej oferty. Należy zauważyć, że przykładowe oferty pogładowe przedstawione przez pozwaną różnią się między sobą. Są tam między innymi zapisy o zakazie oddawania samochodu do użytku osobom trzecim, zakazie palenia, limity przejechanych kilometrów itp. Nie ma żadnych podstaw, aby oceniać atrakcyjność umowy najmu samochodu jedynie przez pryzmat ceny najmu. Pozwana wskazała na możliwość wynajęcia pojazdu u niej już po zawarciu przez poszkodowanego umowy najmu. Nie wskazała żadnych konkretnych warunków, a pozwany nie miał możliwości oceny, czy ewentualna umowa zawarta z ubezpieczycielem jest korzystniejsza, oferowany pojazd odpowiadał klasie pojazdu uszkodzonego, a także, czy warunki umowy odpowiadałyby oczekiwaniom poszkodowanego, jak na przykład zezwolenie na korzystanie z samochodu przez osoby trzecie, czy bark limitów przejechanych kilometrów.

W tym świetle nie mogło odnieść zamierzonego skutku twierdzenie pozwanego, że roszczenie powoda nie jest udowodnione co do wysokości stawki dobowej, a także co do długości okresu najmu. Pozwany nie podał przy tym żadnych argumentów dla zakwestionowania twierdzeń powoda odnośnie uzasadnionej (rynkowej) wysokości kosztów najmu pojazdu zastępczego, wbrew obowiązkowi wynikającemu z art. 210 § 2 k.p.c. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 lipca 2009 r., III CSK 341/08, LEX nr 584753). Skoro więc pozwany nie zakwestionował skutecznie powyższych twierdzeń powoda, na tej podstawie należało zatem – w tym konkretnym przypadku – przyjąć domniemanie, że w takim też zakresie poniesienie tych kosztów było celowe i ekonomicznie uzasadnione (art. 231 k.p.c.).

Należy zwrócić uwagę, że reguła dotycząca ciężaru dowodu nie może być rozumiana w ten sposób, że zawsze, bez względu na okoliczności sprawy, spoczywa on na stronie powodowej. Jeżeli bowiem powód udowodnił fakty uzasadniające powództwo – w tym przypadku poniesienie w określonej kwocie kosztów najmu pojazdu zastępczego

– to na stronie pozwanej spoczywał ciężar udowodnienia ekscpeji i faktów uzasadniających, jej zdaniem, oddalenie powództwa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 1982 r., I CR 79/82, LEX nr 8416). Oznacza to, że to właśnie ubezpieczyciela obciąża obowiązek udowodnienia faktów uzasadniających redukcję wysokości świadczenia odszkodowawczego. Poszkodowanego nie można natomiast obciążać obowiązkiem poszukiwania za ubezpieczyciela dowodów w zakresie okoliczności wyłączających lub ograniczających jego odpowiedzialność (zob. np. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 25 sierpnia 1994 r., III CZP 107/94, OSNC 1995, nr 1, poz. 15). Należy w związku z tym zgodzić się z poglądem, że odmowa lub redukcja świadczenia odszkodowawczego – także z tytułu poniesionych kosztów najmu pojazdu zastępczego – nie może być oparta wyłącznie na subiektywnym przekonaniu dłużnika (ubezpieczyciela) o niecelowości i nieekonomiczności tych wydatków.

Należy podkreślić w konsekwencji, że to nie na powodzie, lecz na pozwanym spoczywał ciężar udowodnienia, że koszt wynajęcia pojazdu zastępczego oraz okres na jaki pojazd został wynajęty był w przedmiotowym stanie faktycznym nadmierny i ekonomicznie nieuzasadniony (art. 6 k.c.). Ustalenie związanych z tym okoliczności wymagało niewątpliwie wiadomości specjalnych, a w konsekwencji zgłoszenia przez pozwanego wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego (art. 278 § 1 k.p.c.). Tymczasem pozwana, reprezentowana w toku procesu przez profesjonalnego pełnomocnika procesowego, nie wykazała w tym zakresie stosownej inicjatywy dowodowej. Należy podkreślić, że obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (por np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 1996 r., I CKU 45/96, OSNC 1997, nr 6-7, poz. 76 i z dnia 16 grudnia 1997 r., II UKN 406/97, OSNP 1998, nr 21, poz. 643). Trafnie podnosi się, że brak obowiązku działania sądu z urzędu (art. 232 zd. 2 k.p.c.) z reguły dotyczy także dowodu z opinii biegłego. Ma w takim wypadku zastosowanie art. 6 k.c.

Odsetki ustawowe za opóźnienie od zasądzonej kwoty należały się od daty wymagalności (art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych [tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r., poz. 2214 ze zm.]), tj. po 30 dniach od wezwania pozwanego do zapłaty. Powód wniósł o odsetki ustawowe za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu tj. od 26 października 2020 roku. Jednocześnie z treści pozwu wynika, że od kwoty 5 817,90 złotych zostały naliczone odsetki, które od dnia 5 października 2019 roku wynoszą kwotę 386,15 złotych brutto. Wymienione odsetki zostały skapitalizowane na dzień 26 października 2020 roku, stąd też Sąd zasądził odsetki od kwoty 6 204,05 złotych od 27 października 2020 roku, a w pozostałej części powództwo oddalił.

O kosztach procesu Sąd rozstrzygnął w oparciu o przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.) oraz art. 98 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Powód w nieznacznym stopniu przegrał proces, dlatego zasadnym jest obciążenie pozwanego kosztami sądowymi w całości. W tym przypadku jest to kwota 1 800 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, kwota 17 złotych tytułem zwrotu opłaty od udzielonego pełnomocnictwa oraz kwota 400 złotych tytułem zwrotu opłaty sądowej od pozwu.